

Sygn. akt III KK 167/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Matras

SSN Andrzej Ryński

Protokolant Teresa Jarosławska

w sprawie **M. J.**

skazanej z art. 193 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 10 czerwca 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanej
od wyroku Sądu Rejonowego w M.

z dnia 21 stycznia 2013 r.,

1. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej M. J. i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w M. do ponownego rozpoznania;

2. obciąża Skarb Państwa wydatkami za postępowanie kasacyjne.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2013 r., Sąd Rejonowy w M. skazał R. J. za przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. na łączną karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres lat 3, a także M. J. za to, że: w dniu 2 marca 2012 r. wdarła się do mieszkania nr [...] przy ul. M. [...] w M., należącego do D. Z. i wbrew woli pokrzywdzonej pomimo wielokrotnych żądań nie opuściła tego mieszkania, to jest przestępstwo z art 193 k.k.. Na podstawie tego przepisu w zw. z art 34 k.k. i art 35 §1 k.k. wymierzył jej za to karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym.

Wyrok ten nie został skutecznie zaskarżony przez strony.

Wprawdzie oskarżona – po przywróceniu jej terminu do złożenia wniosku o sporządzenie pisemnego uzasadnienia tego wyroku przez Sąd Rejonowy w M., postanowieniem z dnia 5 marca 2013 r. – wniosła od tego wyroku apelację, ale postanowieniem z dnia 30 lipca 2013 r., Sąd Okręgowy w G. pozostawił jej apelację bez rozpoznania, albowiem uznał, iż przyjęcie tego środka odwoławczego nastąpiło na skutek niezasadnego przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku.

To postanowienie zaskarżyła oskarżona do innego składu tego samego sądu odwoławczego. Ten, postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2013 r., utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

W tym samym dniu uprawomocnił się więc wyrok Sądu Rejonowego w M. z dnia 21 stycznia 2013 r.

Od tego wyroku Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł kasację i zaskarżył go w części dotyczącej M. J. w całości na jej korzyść, zarzucając mu:

rażące naruszenie prawa procesowego, to jest art. 376 § 2 k.p.k. oraz art. 6 k.p.k. polegające na rozpoznaniu sprawy bez udziału oskarżonej, której obecność na rozprawie była obowiązkowa, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.

i wniósł o:

uchylenie wyroku w zaskarżonej części oraz przekazanie sprawy w tym zakresie sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest w sposób oczywisty zasadna, co umożliwiło rozpoznanie jej w trybie art 535 § 3 k.p.k.

Zaskarżony kasacją wyrok został wydany z rażącym naruszeniem wskazanego w jej zarzucie przepisu prawa procesowego.

Nie ulega wątpliwości, że sprawa oskarżonych pierwotnie była prowadzona w trybie uproszczonym (k. 59v, 66).

Jednakże odroczenie rozprawy w dniu 10 września 2012 r. na termin przekraczający 21 dni, spowodowało (zgodnie z treścią art 484 § 2 k.p.k.) przekształcenie trybu jej prowadzenia – w zwyczajny.

Skutkiem tej zaszłości procesowej była obowiązkowa (odtąd obecność oskarżonych na rozprawie - art 374 § 1 k.p.k.).

Możliwość rozpoznania sprawy pod nieobecność oskarżonych, także w postępowaniu zwyczajnym, wprawdzie istnieje, ale aktualizuje się tylko wtedy, gdy zostaną spełnione wszystkie warunki przewidziane w tych przepisach karnej ustawy procesowej, które określają odstępstwa od zasady obowiązkowej obecności oskarżonego na rozprawie.

Jednym z tych przepisów jest art 376 § 1 i 2 k.p.k. Sąd Rejonowy w M. ten właśnie przepis zastosował w dniu 21 stycznia 2013 r., kiedy to – stwierdzając nieobecność obojga oskarżonych – powołując się na tę normę, postanowił „rozprawę odroczoną dokończyć pomimo nieobecności oskarżonych” (k. 122).

W świetle treści § 2 art 376 k.p.k. nie ulega wątpliwości, że można było to skutecznie uczynić tylko pod warunkiem zawiadomienia oskarżonych o tym terminie rozprawy odroczonej.

Tymczasem, jak to wynika z notatki urzędowej z dnia 18 marca 2013 r. Zastępcy Kierownika Sekretariatu Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w M. (k. 158), do oskarżonej w rzeczywistości nie wysłano wezwania na termin rozprawy, wyznaczony na dzień 21 stycznia 2013 r. Wysłana do niej w dniu 4 stycznia 2013 r. przesyłka zawierała tylko odpis opinii biegłego. Oznacza to, że będące podstawą przyjęcia przez Sąd Rejonowy w M. na rozprawie w dniu 21 stycznia

2013 r. zawiadomienia oskarżonej o tym terminie rozprawy „potwierdzenie odbioru” (k.120), w istocie nie może jej stanowić, skoro skierowana do oskarżonej przesyła, której doręczenie ten dokument potwierdza, w rzeczywistości wezwania oskarżonej na ten termin rozprawy nie zawierała.

To, że w tymże „potwierdzeniu odbioru przesyłki” wskazano w rubryce „termin” – datę „21 01 2013”, żadnego znaczenia mieć przy tym nie może, skoro bezsporne jest (w świetle treści przywołanej wyżej notatki sądowej z dnia 18 marca 2013 r.), że nie doręczono oskarżonej wówczas wezwania na wyznaczony na dzień 21 stycznia 2013 r. termin rozprawy, a przesyłka ta zawierała (zgodnie z adnotacją poczynioną na wspomnianym „potwierdzeniu odbioru”) – odpis opinii biegłego.

W tej stwierdzonej sytuacji fakt niezawiadomienia oskarżonej o terminie rozprawy z dnia 21 stycznia 2013 r. jest więc niewątpliwy.

Sąd Rejonowy prowadząc w tym dniu odroczoną rozprawę pod nieobecność oskarżonej dopuścił się tym samym oczywistej i rażącej obrazy art. 376 § 2 k.p.k., stanowiącej zarazem wskazaną w art 439 § 1 pkt 11 k.p.k. bezwzględłą przyczynę odwoławczą. Ta bowiem zaistnieje zawsze wtedy, gdy sprawę rozpoznano podczas nieobecności oskarżonego, którego obecność była obowiązkowa.

Charakter tej podstawy odwoławczej skutkuje – zgodnie z treścią wspomnianego przepisu, który ją określa – uchynieniem zaskarżonego orzeczenia, bez względu na to, czy to naruszenie przepisów postępowania, które je stanowi, mogło wyrzeć lub wywarło wpływ na treść tego orzeczenia.

Stąd też – wobec ustalonych (*in concreto* i opisanych powyżej) faktów – uznać należało oczywistą zasadność kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich i uchylić zaskarżony nią wyrok w części dotyczącej M. J., przekazując równocześnie – w tym zakresie – sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w M.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd ten będzie miał na uwadze powyższe spostrzeżenia i wnioski.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art 638 k.p.k.

Z tych to względów, orzeczono jak wyżej.

